

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Безпека праці в умовах особливого періоду

Шифр та назва спеціальності

263 – Цивільна безпека

Інститут

ННІ Механічної інженерії і транспорту

Освітня програма

Охорона праці

Кафедра

Безпека праці та навколишнього середовища
(144)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Вільного вибору студента профільної
підготовки

Семестр

5

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Янчик Олександр Григорович

Oleksandr.Yanchuk@khpri.edu.ua

*Кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент
кафедри безпека праці та навколишнього середовища ННІ МІТ НТУ "ХПІ"*

Автор та співавтор 60 наукових та навчально-методичних праць.

*Провідний лектор з дисциплін: "Електробезпека", "Запобігання аварій на
виробництві", "Безпека праці та професійна підготовка", "Організація
безпечного електроспоживання", "Виробнича практика" та
"Переддипломна практика"*

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Вивчення дисципліни "Безпека праці в умовах особливого періоду" надає можливість здобувач вищої освіти засвоїти питання щодо організації системи управління охороною праці на підприємстві, організації та установи умовах надзвичайного, воєнного стану та особливого періоду

Мета та цілі дисципліни

Вивчення дисципліни «Безпека праці в умовах особливого періоду» полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенції для забезпечення ефективного управління охороною праці, поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу і міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки і гігієни праці та запобігання аварійних ситуацій в умовах особливого періоду.

Формат занять

Лекції, практичні роботи, розробка реферату, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік

Компетентності

Загальні компетентності

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-9. Навики здійснення безпечної діяльності. Спеціальні компетентності

СК-5. Здатність організувати нагляд (контроль) за дотриманням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної, промислової безпеки та охорони праці. СК-6. Здатність до оцінювання ризиків виникнення та впливу надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання та ризиків у сфері безпеки праці. СК-10. Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення безпечної праці та запобігання виникненню нещасних випадків і професійних захворювань. СК-14. Готовність до застосовування та експлуатації технічних систем захисту, засобів індивідуального та колективного захисту людини від негативного впливу небезпечних чинників надзвичайної ситуації, дії небезпечних і шкідливих виробничих чинників. СК-15. Здатність до організації безпечної експлуатації техніки, устаткування, спорядження у сфері професійної діяльності, створення безпечних і здорових умов праці. СК-16. Здатність організувати та проводити навчання працівників підприємств, установ та організацій і населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій. СК-17. Здатність надавати до лікарняну допомогу постраждалим особа.

Результати навчання

РН-3. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій. РН-4. Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності. РН-7. Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику, захист населення, запобігання надзвичайним ситуаціям. РН-11. Визначати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування. РН-16. Обирати оптимальні способи та застосовувати засоби захисту від впливу негативних чинників хімічного, біологічного і радіаційного походження. РН-20. Пояснювати вимоги щодо убезпечення та захисту суб'єктів господарювання, положення та вимоги щодо безпечності, ідентифікації, паспортизації та ведення реєстрів об'єктів підвищеної небезпеки та потенційно небезпечних об'єктів.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних з дисциплін: "Вища математика", "Фізика", "Хімія", "Основи інженерної підготовки", "Гігієна праці", "Теорія ризиків", "Виробнича санітарія".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекційні заняття: читання лекції проводиться шляхом начитування матеріалу, для активізації заняття застосовується підготовлений дидактичний матеріал, який демонструється з використанням технічних засобів навчання.

Практичні заняття: проводяться на підставі складених ситуаційних завдань, шляхом проведення розрахунків за визначеними варіантами.

Тестові завдання здобувачі вищої освіти вирішують за допомогою програмного забезпечення. Індивідуальні завдання виконуються у формі виконання розрахункового завдання.

При викладанні використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративний метод використовується при вивченні базових законодавчих, нормативно-правових актів та правил щодо запобігання аварій на виробництві;

- репродуктивний метод застосовується під час повторення вивченого на парі, виконання завдання по вивченню матеріалу для самостійного вивчення. Діяльність викладача при цьому – аналізувати відповідь здобувачів вищої освіти, виправляти його помилки. Репродуктивний метод використовується для формування в здобувачів уміння застосовувати знання;

- пошуковий метод при використанні комп'ютера разом з програмним забезпеченням та комп'ютерних мереж виникають питання не стільки про засвоєння або запам'ятовування конкретних відомостей, скільки про уміння орієнтуватися у величезній масі доступної інформації добувати з неї конкретні знання правильно будувати запити до інформаційно-пошукових систем уміти швидко і гнучко коригувати свій запит при невдалому пошукові.

Навчальний матеріал доступні здобувачам через: електронний репозитарій Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (eNTUKhPIIR) ISSN 2409-5982 та сайті кафедри безпека праці та навколишнього середовища (Навчально-методичний комплекс дисциплін - бакалавр - безпека праці в умовах особливого періоду

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

- Тема 1. Організація цивільного захисту на підприємствах (організація, установа)*
- Тема 2. Організація заходів цивільного захисту суб'єкта господарювання (підприємство, установа, організація)*
- Тема 3. Укриття працівників на фонді захисних споруд цивільного захисту*
- Тема 4. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі машинобудування*
- Тема 5. Особливості забезпечення аварійних ситуацій на об'єктах підвищеної небезпеки*
- Тема 6. Проблема профілактики виробничого травматизму та забезпечення промислової безпеки в умовах особливого періоду*
- Тема 7. Аналіз причин аварійних ситуацій на виробництві за пожежною небезпекою*
- Тема 8. Розслідування аварійних ситуацій на виробництві*

Теми практичних занять

- Тема 1 Оцінка стійкості об'єкта і його елементів до впливу ударної хвилі, як наслідок аварії на об'єкті підвищеної небезпеки*
- Тема 2. Обґрунтування та оцінка хімічної обстановки на об'єкті підвищеної небезпеки*
- Тема 3. Розрахунок основних критеріїв вибухопожежної небезпеки для приміщень категорій А, Б*
- Тема 4. Розрахунок захисних споруд для підприємства*
- Тема 5. Розрахунок евакуації працівників з виробничих приміщень*
- Тема 6. Визначення мінімальних вимог безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці*
- Тема 7. Методика проведення розслідування нещасних випадків та аварій за умов особливого періоду*
- Тема 8. Розробки плану запобігання аварій на виробництві за умов особливого періоду*

Теми лабораторних робіт

Заповнюється за наявності в плані лабораторних занять.

Самостійна робота

Самостійна робота студента розподіляється: робота із забезпеченню аудиторних занять – вивчення обов'язкової та додаткової літератури, матеріалів лекцій, електронних матеріалів за темами лекцій, рішення заданих завдань, підготовка до поточного контролю; підготовка до здачі модулів та екзаменів. Всі форми самостійної роботи направлені на поглиблення і закріплення знань здобувача вищої освіти. Вона забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни : підручник, навчальні та методичні посібники, конспекти лекцій, практикум.

Курс передбачає виконання індивідуального завдання: реферат (за варіантами тем)

Література та навчальні матеріали

Основна література

Основи професійної безпеки та здоров'я людини: Підручник / За ред. проф. В. В. Березуцького. – Х.: ФОП ПановА.М., 2018. – 553 с.

<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/37199>

Управління охороною праці : навчальний посібник для студентів спеціальності – «Цивільна безпека», освітньої програми «Охорона праці» / В.В. Березуцький. Харків : ФОП ПановА.М., 2021. 412 с

<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54108>

Безпека праці в професійній діяльності. Частина II. Забезпечення техногенної безпеки та безпечних умов праці О.Г. Янчик, В. Ф., Райко , Ю.А., Петренко та інші / Навч. посіб./ – НТУ «ХПІ», Харків : 2020. – 316 с;

<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/47119>

Додаткова література

Основи професійної безпеки та здоров'я. Ю.Г. Маскевіч, В.Ф. Райко, О.Г. Янчик та інші / Підручник/- Чернівці: «МІСТО», 2023. – 288 с.

ISBN 978-617-652-337-6

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/65280>

Запобігання аварій на виробництві : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня із спеціальності 263 – Цивільна безпека / Янчик О.Г., Богатов О. І., Ільїнська О. І., Толстоусова О. В., – Харків: НТУ «ХПІ», 2022. – 180 с.

<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/55980>

Ризик-менеджмент використання обладнання та технологій : навч. посібник для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека», освітня програма «Охорона праці» / В.В. Березуцький. Харків : ФОП ПановА.М. 2020. 424 с.

<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/41884>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Поточне оцінювання за результатами виконання: тестового завдання;

захист результатів розрахунків;

захист виконаного реферату.

Підсумкове оцінювання іспит: складання заліку, за умови виконання усіх завдань курсу, проходження тестування по кожній темі, студент допускається до складання заліку.

100 % підсумкове оцінювання у вигляді залік (40%) та поточного оцінювання (60%)

Розрахунок балів за залік:

- відповіді на теоретичні питання (два питання кожне по 10 балів)

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового заліку з навчальної дисципліни за умови повного відпрацювання усіх практичних занять, виконання реферату передбачених навчальною програмою з дисципліни.

Таблиця 1. – Розподіл балів для оцінювання успішності студента для заліку

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Результати проведених тестів	Практичні завдання	Індивідуальні завдання	Залік	Сума
20	30	20	30	100

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Завідувач кафедри
Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Людмила ВАСЬКОВЕЦЬ

Дата погодження, підпис

